

RA EBREO RA CARTA NÚ'A BI 'BEMPA YA EBREO

Ajuá bá pɛhna rá T'ɥ pa bi zocaguihɥ

¹ Maya'bɥ Ajuá bi zofo ndu ma xitahɥ ndunthi ya 'mi'qui de 'rama'na'ño ya modo. Go yá 'mɛhni bi xipabi rá noya 'na hangutho pa go bi zofo'ɥ ndu ma xitahɥ.

² Pe nubyá de yá ngats'i ya pa, Ajuá bá pɛhna rá T'ɥ pa bi zocaguihɥ. Ajuá bi 'yɛnt'ua ja rá 'yɛ'á pa bi hyoca mahets'i ne ra ximhai ne gatho nú'á te ja, ne xa dapabi'á gatho nú'á te ja pa rá mɛti'á.

³ Y nurá nsunda rá T'ɥ Ajuá gue'á rá nsunda rá Dada nehe, y nurá 'mɥi rá T'ɥ Ajuá gue'á rá 'mɥi Ajuá ra Dada. Gatho ya t'ɔt'e nú'ɥ bí ja mahets'i ne nú'ɥ jaua ja ra ximhai o ja rá 'yɛ ra T'ɥ, ne nu'á ri su'ɥ co rá ts'ɛdi rá noya. Go gue'á bi du pa bi xɥgaguihɥ gatho ma ts'oquihɥ, nepɥ bi ma mahets'i ne bá hudi ja rá 'ñɛi de habɥ bí hudi Ajuá rá Dada to pɛ'tsa gatho ra ts'ɛdi.

Rá T'ɥ Ajuá ma'na hɔ ra ts'ɛdi que ya ɛnxɛ

⁴ Rá T'ɥ Ajuá ma'na hɔ ra ts'ɛdi que ya ɛnxɛ, ne Ajuá bi hñu'mbabi'á 'nara thuhu ma'na ja rá nsu que nú'á pɛ'tsa ya ɛnxɛ.

⁵ Ajuá hinhya'mɥ xa 'ñɛmbabi 'nara ɛnxɛ ngu nuna ra noya bi xipa rá T'ɥ, bi 'ñɛmbi:
Nu'i go gue'e ma T'ɥ'i,
ne nubyá ri hnequi ja yá thandi ya ja'i gue go ri
Dadagui.

Ajuá hinhya'm_u bi mā de 'nara εnxε:

Nuga go gueque drá Dadagui'a,

ne nú'á go di gue'a ma T'_u.

⁶ Ha nu mbá p_ehna Ajuá rá 'ra T'_u ja ra ximhai, bi 'ñena njaua:

Gatho ya εnxε dá nsundabi ma T'_u.

⁷ Y de ya εnxε Ajuá bi 'ñena njaua:

Ya εnxε nú'_u p_epcagui ne dí p_ehni, dí japi da nja
ngu ra ndahi,

ne dí japi da nja ngu 'nara tsibi.

⁸ Pe Ajuá bi 'ñemba njaua rá T'_u:

Nu'i grá Ajuá, ma gui ndá pa nzantho;

ne nuri hmanda gue'a 'nara hmanda dega hoga
ts'_utbi.

⁹ Xi grí ho 'b_u t'øt'a ra hño, pe hingrí ho 'b_u t'øt'a ra
nts'o'm_ui;

hangue por gue'a núga ri Ajuágui stá hux'a'i,

ne stá 'ra'a ndunthi ra johya que gatho ma'ra nú'_u
to'o 'b_ui con gue'e.

¹⁰ Nehe Ajuá bi 'ñemba njaua rá T'_u:

Nu'i grá zi Hmu, go gue'e gá hoca ra ximhai de mi
othotho gatho nú'a te ja;

ne go gue'e gá hoca mahets'i.

¹¹ Gatho'_u ma da uadi, pe nu'í ma gui 'b_ui pa
nzantho.

Gatho'_u ma da thegue ngu thegue 'nara dutu;

¹² ma gui pants'i'_u ngu 'nara he,

ne ma gui pati'_u ngu 'raya zεhe.

Pe nu'í go di gue'atho pa nzantho,

y nuri te hinhya'm_u ma da uadi.

¹³ Ajuá hinhya'm_u bi 'ñembabi ni 'nara εnxε ngu
nuna ra noya bi xipa rá T'_u, bi 'ñembi:

Hñudiua ja ma 'ñei,

asta hinga tsogui ri ncontra rí nga'ti ri ua.

¹⁴ Gatho ya ενχε go dega ndahitho ne πεpabi Ajuá, xuá mehni pa da μεpabi gatho ya nthahni nú'υ ma da mpøhø.

2

Jamasuhυ ra mpøhø

¹ Hangué por gue'a mahyoni ga huxhυ nt'øde de nú'a stá ødehυ, pa njabυ hinga 'ueguehυ de nú'a dí camfrihυ.

² Nú'a ra ley bi manda Ajuá maya'bυ po ya ενχε bi fadi gue go gue'a majuani, ne Ajuá bi castiga ngu mri 'ñepi nuto bi 'yøt'a ya ts'oqui gue'a himbi ne bi 'yøte'a.

³ Nu'bú ¿hanja da za ga mponthυ rá cuε Ajuá 'bυ nújυ hindí huxhυ nt'øde xá hño nuya hoga noya xi di muui ndunthi ne xicjυ hanja da za ga mpøhøhυ? Nuya hoga noya dega mpøhø go rá mudi bi manse ra Zidada Jesu, nepυ nú'υ to'o xi bi 'yøde nuya noyaya bi xicjυ gue go gue'a majuani.

⁴ Nehe Ajuá bi damajuani mahyεgui co nú'υ to'o bi xicaguihυ nuya ya noya, ngue'a bi 'ñudi 'raya nt'udi, ne bi 'yøt'a ya danga milagro ne ma'ra ya danga 'bεfi, ne bi 'racjυ ra ts'edi de ra Maça Nðahi ngu tengu rá paha Ajuá pa ga πεphυ'a cada 'na de guecjυ.

Ra Zidada Jesucristo bi 'ñe bi njá'i ngu nújυ yá cuguihυ

⁵ Nehe Ajuá hinxa hñuxa ya ενχε pa go da nda ja nú'a ra 'ra'yo ximhai ma ga xi'ahυ.

⁶ Nu'a xa 'yøt'e, xa hñuxa ya ja'i pa go da nda'υ, ngu manga 'na xeni de ja ra Maça T'ofu ne ena:

Nu'i Ajuá ma Dada'i, ¿te ri muui ra ja'i de ra ximhai
pa guí beni de gue'a?

¿Te ri muui'a pa guí ne gui fats'i?

⁷ Go 'raya patho ma'na xcá umba yá nsu ya εnxε
que gue'a,

ne 'mεfa gá umba ra nsu xi ra dangui ngu nú'a ra
nsu t'umbabi 'nara nda.

Ne xcá hñuts'i pa da manda ya t'øt'e nú'ε xcá
hoqui;

⁸ xcá hñuts'i'a pa da manda gatho.

Njabε Ajuá xa hñuxa ya ja'i pa da manda gatho
nú'a te ja ja ra ximhai ne himbi gotho ni 'nara t'øt'e
nú'a himbi t'ent'ua ja yá 'yε'ε. Pe nubyá hinxa
hnequitho gue ya ja'i dri nda de gatho ya t'øt'e.

⁹ Pe dí pahε gue nura Zidada Jesu ha, ri nda de
gatho ya t'øt'e. Pe po 'raya patho ma'na bi nja yá
nsu ya εnxε que gue'a, y njabε bi du po rá ngue
gatho ya ja'i po rá hñoja'i Ajuá. Pe nubyá ya xa
t'umba 'nara nsu dega nda, ngue'a bi sufri ne bi
du por guecjε.

¹⁰ Ajuá bi hyoca gatho ya t'øt'e pa rá nsunda'a,
ne ri su. Hangue bi 'ñepi bi mεhna ra Jesu pa
bi sufri, pa njabε bi nhyoga pøhøte pa da za da
zixa gatho nú'ε yá bātsi Ajuá pa da 'mahui'ε ja rá
nsunda'a.

¹¹ Ra zi Hmu Jesu go gue'a ri t'axca ya ja'i de yá
ts'oqui. Y nú'á ne nú'ε to'o xa t'axqui, 'nada yá
Dada. Hangue ra zi Hmu Jesu rá T'ε Ajuá hindi
ntsa da 'ñena gue go gue'ε yá cu.

¹² Hangue enga ja ra Maça T'ofó:

Nú'ε ma cu ma ga xipabi de gue'e,
y con gue'ε ma ga tu't'ahe ya jahña ja ra hmunts'i.

¹³ Nehe ena:

Ma ga huxa ma jamfri ja Ajuá.

Nehe ena:

Ja dí 'b_ucua co nuy_u yá b_utsi Ajuá xa 'y_entc'a ja ma 'y_e.

¹⁴ Nuyá b_utsi Ajuá go ya meximhai p_e'tsa ra ji co ra ndo'yo, hangue ra Zidada Jesu bi 'ñe bi nja'i nehe ngu'_u pa bi za bi du, ne co nú'a rá du bi thogui'a bi za bi huatua rá ts'edi ra ts'ondahi nú'a to'o mi ha ra ts'edi de ra du.

¹⁵ Y njab_u bi za bi 'b_e ra ntsu nú'_u to'o nzantho mi tsu ra du.

¹⁶ Dí pa_di_h_u gue ra Zidada Jesu himbi 'ñehe pa e da mats'i ya ϵ nx ϵ . Nu'á bi 'ñehe pa e bi maxcaguih_u nú_j_u stí 'ñeh_e_u de yá ja'i ndu ra Abrá.

¹⁷ Y pa bi za bi maxcaguih_u, mahyoni bi thogui gatho ngu nú'a dí thoguih_u nú_j_u yá cuguih_u'a. Hangue ja rá nthe cate con guecj_u, ne bi nhyoga ndá gá macja de guecj_u ja rá 'b_efi Ajuá, ngue'a po nú'a ra du bi thogui, Ajuá bi za bi punga ma ts'oqui_h_u.

¹⁸ Y nubyá nu'á tsa da maxa nú'_u to'o tho ya thogui, ngue'a nuse'a bi sufri ne bi tho ya thogui nehe.

3

Ra Zidada Jesu ma'na ja rá nsu'a que ra Moise

¹ Hangue ma zi maça cu'ih_u, nú'ah_u xa zohna'ih_u Ajuá pa gui maha mahets'i, xi da beñ_h_u ra Zidada Jesucristo nú'a rá 'mehni Ajuá pa bi 'ñutcah_u nú'a dí camfrih_u, nehe go gue'a ma ndá gá macjah_u de ma jamfrih_u.

² Ajuá go bi hñuts'i'a pa da ndá gá macja, y nu'á xi pɛpabi xá hño, nja ngu ra Moise bi mɛpabi xá hño nu mí supa gatho rá hnini Ajuá.

³ Y ra Zidada Jesu ma'na rí 'ñɛpi da nja rá nsu que ra Moise, nja ngu nú'a to'o hoca 'nara ngu, ma'na ja rá nsu'a que ra ngu.

⁴ Ngue'a 'nara ngu, 'bɛi to'o xa hyoqui, pe nu Ajuá go gue'a bi hyoca te gatho ja.

⁵ Xi majuani ra Moise mi gue'a 'nara hoga 'bɛgo mi supa rá hnini Ajuá, y nú'a mrá 'bɛfi'a mri damajuani de nú'a mi ma da mǎnga Ajuá 'mɛfa.

⁶ Pe ra zi Hmu Jesucristo go gue'a ra ndá de rá hnini Ajuá, ngue'a go gue'a rá T'u'a, y nu'á nzantho øt'a rá 'bɛfi xá hño. Y nujá go rá hniniguihɛ Ajuá 'bɛ xi ga suhɛ ma jamfrihɛ asta rá ngats'i ra pa, ne xi ga tøm'hɛ co 'nara johya nú'a ra nthø'mate dí pɛ'tshɛ.

Ra tsaya pa rá hnini Ajuá

⁷ Ra Maça Ndahi bi 'ñena ja ra Maça T'ofó:
'Bɛ núbya gui 'yøhɛ, nú'ahɛ zo'ahɛ Ajuá,

⁸ osti megui ri corasohɛ ngu bi nja nú'u ya ja'i mri
'ñoui ra Moise ja ra mbonthi
ne bi nø'tuabi Ajuá y bi tsø'tua rá mɛi.

⁹ Nehe bi 'ñena Ajuá: Ndu ri dadahɛ xi mi
mfadagui'u,
masque xqui hyanda ya dǎnga nt'udi stí øt'a ja
yá thandi de nú'u ñote njɛya bi 'ño'u ja ra
mbonthi.

¹⁰ Hangué por gue'a bi tsøtca ma mɛi'u,
ne dá ena: “Nuya ja'i'u nzantho 'yo 'nambɛ yá
mfeni,
ne hinxa ne'u xa 'yøt'a ngu nú'a stá xipabi.”

11 Hangue bi tsøtca ma mui'ɥ, ne dá jurabi gue hinda ma da ntsaya'ɥ con gueque ja ma tsaya.

12 Ma zi cu'ihɥ, jamasuhɥ gue ni 'na de gue'ahɥ hinda nts'oca ri mfenihɥ po ra 'ñajamfri nú'a da ja'ahɥ gui 'ueguehɥ de Ajuá nú'a te.

13 Nu'a gui 'yøthɥ, 'na pa ngu 'na pa gui nupa mfenihɥ 'na ngu ma'na de núbya zocɥ Ajuá, pa ni 'na de gue'ahɥ hinda hya'ahɥ ya ts'onthate de ya ts'oqui ne da ja'ahɥ da megui ri corasohɥ.

14 Ngue'a 'bɥ ga siguihɥ ga camfrihɥ asta rá ngats'i ra pa, ne hinga 'ueguehɥ de nú'a stá camfrihɥ desde rá mudi, nu'bú hɥ, ga johyahɥ ga 'buhɥ mahyεgui co ra Zidada Jesucristo pa nzantho.

15 Beñhɥ nú'a ra xeni habɥ ena:

'Bɥ núbya gui 'yøhɥ, nú'ahɥ zo'ahɥ Ajuá, osti megui ri corasohɥ ngu bi nja nú'ɥ ya ja'i mri 'ñoui ra Moise ne bi nø'tuabi Ajuá y bi tsø'tua rá mui.

16 ¿To'o nú'ɥ bi 'yøde rá noya Ajuá nepɥ bi nø'tuabi? ¿Ha gue hingo gue'ɥ nú'ɥ bá pønga de Egipto, nú'ɥ bá tsi ra Moise? Haha, go gue'ɥ.

17 Ne ¿xi con to'o bi bø rá cue Ajuá gatho nú'ɥ ñote njeya? ¿Ha gue hingue co nú'ɥ bi 'yøt'a ya ts'oqui, hangue ja bi du de guehni ja ra mbonthi ne ja bi gohini yá ndo'yo'ɥ? Haha, go gue'ɥ.

18 Ne ¿xi to'o nú'ɥ bi ma Ajuá gue xi majuani hinda ma da ntsayauí Ajuá ja rá tsaya? ¿Ha gue hingo nú'ɥ bi nts'o'yøde? Haha, go gue'ɥ.

19 Hangue dí pahɥ xá hño gue nu'ú himbi za bi ntsayauí Ajuá ja nú'a rá tsaya ngue'a himbi ne bi gamfri'ɥ.

4

¹ Nubyá jatho nú'a ra tsaya xquí hñá'tuabi nú'u ya ja'i mri 'ñoui ra Moise, y go gue'a ri ñatcaguih_u Ajuá. Hangué mahyoni xi ga nsuh_u pa ni 'na de guecaguih_u hinga 'beh_u nú'a ra tsaya'a.

² Ngue'a nú'a ra hoga noya bi sipabi nú'u ya ja'i'u hinte bi muui pa gue'u ngue'a himbi gamfri'u.

³ Pe nú'u dyá gamfrih_u hā, ma ga cuth_u ja rá tsaya Ajuá pa ga tsayah_u con gue'a, pe nú'u to'o mri 'ñoui ra Moise, himbi ntsaya'u ja rá tsaya Ajuá, ngue'a Ajuá bi 'ñena:

Nú'u ya ja'i'u bi tsøtca ma mui, ne dá jurabi gue hinda ma da ntsaya'u con gueque ja ma tsaya. Nu'u himbi yut'i ja rá tsaya Ajuá masque ya mi ja nú'a ra tsaya'a desde mi uadi bi hyoca ra ximhai, hangué ja bi ntsaya'a.

⁴ Ngue'a ja ra Māca T'ofó mā de rá yoto ma pa, hab_u ena njaua:

Rá yoto ma pa Ajuá hinte ma 'befi bi 'yøt'e, ngue'a ya xquí ua gatho rá 'befi, hangué bi ntsaya.

⁵ Ne ma'na ra xeni de ra Māca T'ofó ena:

Nú'u ya ja'i'u hinda ma da ntsaya'u con gueque ja mā tsaya.

⁶ Nú'u to'o rá mudi bi 'yøde ya hoga noya himbi yut'i'u hab_u da ntsaya'u con gue'a, ngue'a myá ts'o'yøde'u, hangué nubyá jatho ra hñá'ti pa to da yut'i da ntsaya con gue'a.

⁷ Ngue'a Ajuá bi hñuxa ma'na ra pa pa to da yut'i da ntsaya con gue'a, y nú'a ra pa bi mā go guepya ya paya. De ya xquí thogui ndunthi ya jeya Ajuá bi zocaguih_u po yá noya ndu ra Davi. Nu'á bi mā ja ra Māca T'ofó ja nú'a ra xeni hab_u stá mañh_u, ne ena:

'B_u núbya gui 'yø_{h_u}, nú'ah_u zo'ah_u Aju_u,
osti megui ri corasoh_u.

8 'B_u ra Josue xa zixhma nú' _u mri 'ñoui ra Moise pa xa ntsayahma' _u, nu'b_u Aju_u hinxa yopa mahma de ma'na ra pa.

9 Hangué dí p_{ah_u} gue jatho 'nara tsaya pa gatho rá hnini Aju_u, 'nara tsaya hinhya'm_u ma da uadi.

10 Ngue'a nu' _u tó'o ya xa y_ut'a ja nú'a ra tsaya'a, ya tsaya de gatho yá 'b_efi, ngu bi ntsaya Aju_u de gatho rá 'b_efi'a.

11 Hangué nujá ga ø_{th_u} ra ts'edi pa ga c_uth_u ja nú'a ra tsaya'a. Xi ga nsuh_u gue ni 'na de guec_u hinga nts'o'yødeh_u ngu nú' _u mri 'ñoui ra Moise, hangué himbi za bi y_ut'a hab_u mi ne Aju_u xa ntsayauh_uma' _u.

12 Ma ga nsuh_u, ngue'a rá noya Aju_u ja rá te, ne p_e'tsa ndunthi rá ts'edi, ne p_atcah_u asta mbo ma mfenih_u. Nu'á ma'na ja rá ts'edi que nu'araza ra huai dega yo filo. 'Nara huai tsa da y_ut'a ja ya tøcando'yo ne tsa da hyeca ya ndo'yo, pe nurá noya Aju_u ma'na ja rá ts'edi, nú'á tsa da xenga gatho ya mfeni pa da japi da hnequi gatho nú'a benga ja rá mfeni 'na, ne hanja ne da 'yøt'e nú'a beni da 'yøt'e.

13 Aju_u handi ne p_adi gatho nú'a dí ø_{th_u} ne dí beñ_u, ngue'a nu'á gatho go xa hyoqui ne p_adi gatho nú'a te ja. Ne hinda za te da t'acuabi nixi te da jømbabi'a, ngue'a nu'á ya p_adi gatho, y go gue'a ma ga daph_u nguenda de gatho nú'a stá ø_{th_u}.

Ra Zidada Jesu go gue'a ra nda gá macja

14 Ra Zidada Jesucristo rá T' _u Aju_u gue'a ma d_anga nda gá macjah_u y bi ma bí 'b_ui ja rá thandi

Ajuá. Hangué por gue'a mahyoni ga siguih_u xá hño ja ma jamfrih_u.

¹⁵ Ngue'a numa ndá gá macjah_u padi gue otho ma ts'edih_u ora dí thoh_u ya ts'othogui o ra ora ne da thacj_u pa ga øthmah_u 'nara ts'oqui, hangué nu'á pεscah_u ra nthe cate, ngue'a ne'a bi thogui njab_u ngu nú'a dí thoh_u nehe, pe nu'á hinhya'm_u bi 'yøt'a 'nara ts'oqui.

¹⁶ Hangué hinga ntsuh_u ga joñh_u ja rá thandi Ajuá nú'a ra hoja'i, ne ga xiph_u gatho nú'a dí thoguih_u, y nu'á da huegaguih_u, ne da maxcaguih_u ora dí homf_u rá mfats'i, ngue'a nu'á xi ra dangui rá hñoja'i pa guecaguih_u.

5

¹ Cada 'nara ndá gá macja de ja ra ndaxjua ley xa thahni de ja ya ja'i, ne xa thuts'i pa da mεpabi Ajuá po rá ngue ya ja'i. Nu'á xa thuts'i pa da umbabi Ajuá nú'u ya 'baha haxa ya ja'i, ne gatho ya hña'ti dega mbo'oni nú'u umbabi Ajuá pa da pumba yá ts'oqui.

² Nú'u ya ndá gá macja ja yá ts'oqui nehe. Hangué por gue'a tsa da zofo co ra nthe cate nuya ja'i øt'a ya ts'oqui ne hingui padi nú'a øt'e'u.

³ Hangué ya ndá gá macja pε'tsi da hyo ya mbo'oni pa da umba Ajuá, hingue hønse pa yá ts'oqui ya ja'i, nehe pa yá ts'oqui de guesε'u.

⁴ Y hingui tsa de guesε 'na da g_u ra nsu dega ndá gá macja. Ngue'a Ajuá go huansε'a nú'a to'o da mε nú'a ra 'bεfi'a, njab_u ngu ra Aarón, Ajuá go bi huansε'a.

⁵ Ra Zidada Jesucristo bi njab_u nehe. Nu'á himbi hñuxasε rá nsu dega ndá gá macja, nu Ajuá go gue'a

bi umbabi nú'a ra nsu'a. Xqui 'ñembabi ja ra Maça T'ofó:

Nu'i go gue'e ma T'u'i;

ne nubyá ri hnequi ja yá thandi ya ja'i gue go ri Dadagui.

⁶ Nehe ja ma'na ra xeni de ra Maça T'ofó, Ajuá bi xipabi rá T'u, bi 'ñembi:

Nu'i go gue'e grá macja pa nzantho ngu bi macja ra Melquisede.

⁷ Nu de mi 'bucua ra Zidada Jesucristo ja ra ximhai, bi 'yapabi Ajuá rá Dada nú'a mi tsahma xa ñani'a pa hinxa duhma. Xi mi apabi rá Dada con gatho rá mui asta mi zoni'a. Y nurá Dada bi 'yøtua rá nt'adi'a, ngue'a ra Jesu nzantho mi ø'tua gatho rá paha rá Dada.

⁸ Pe nu'á masque go guesε'a rá T'u Ajuá, pe ma'na mi 'yo mi paði da 'yø'tua rá paha Ajuá po nú'a bi sufri.

⁹ Hangue nu de mi paði da 'yø'tua gatho rá paha'a, nu'bú nu'á bi za bi pøhø nú'u gatho to'o øte'a.

¹⁰ Y Ajuá bi umbabi ra nsu dega nda gá macja ngu bi macja ra Melquisede.

Xá nts'o pa to'o da 'uegue de rá jamfri

¹¹ Dí pe'tsa ndunthi te ga xi'ah_u de guehna, masque xá hñei ga xi'ah_u xá hño ngue'a hinxcá neh_u da zo ja ri mfenih_u xá hño rá noya Ajuá.

¹² Ya øt'a ndunthi ya pa xcá camfrih_u. Y nubyá ya go gri xahnateh_u hmaha pa ma'ra, pe hinxa za te xcá 'yøth_u. Nu'ah_u mahyoni to da yopa 'ñu't'ah_u ma'na'qui nú'u ya mudi nt'utuante hingui hei de ra Maça T'ofó. Xcá yopa njah_u ngu ya batsi nú'u tsatho, otho yá ts'edi.

13 Hangué mahyoni da t'u't'a'ih_u co ya noya hingui hei, ngu ra t'uca b̄atsi nú'a h̄onse ra 'ba tsi, ne hingui p̄adi da zi ma'ra ya nzaqui, gue'a nu'ah_u hingui p̄ah_u tengu ra hoga te de ja rá noya Ajuá.

14 Pe nú_u ma'ra ya nzaqui, gue' pa ya d̄anga ja'i, njab̄tho nehe nú_u ya nt'utuata ma'na xá h̄nei gue' pa nú_u to'o ya ja yá mfeni xá h̄ño pa da b̄adi nda'a ra h̄ño nda'a ra 'ñ_u.

6

1 Hangué hinga ñah_u hmah̄a de nuya ya m̄udi nt'utuata de ra jamfri de ra Zidada Jesucristo, ma ga nd̄anga ja'ih_u ja ma jamfrih_u. Ya hinga yopa mañh_u gue mahyoni ga ñobrih_u de gatho nuya 'b̄efi tsixcah_u ja ra du, y gue mahyoni ga camfrih_u Ajuá.

2 Nixi ga yopa mañh_u de nura sistehe, nixi de nú'a dí hu'tsuah_u ma 'yeh_u nú_u xa gamfri, nixi de nú'a ma da yopa nte nú_u xa du, nixi de ra nsuca uenda nú'a ma da nja rá ngats'i ra pa, pa da h̄ñanga cada 'na rá njut'i pa nz̄antho.

3 Nu'a ga øth_u, co rá mfats'i Ajuá, ma'na ga p̄ah_u nú'a da maxcah_u pa ma'na da nte ma jamfrih_u.

4 Nu_u tó'o ya bi h̄ñani ra hyats'i de rá noya Ajuá, ne xa b̄adi tengu nú'a ra 'baha dega te bí ja mahets'i, ne xa b̄adi tengu ra j̄api ri unga ra Maça Ndahi,

5 ne xa b̄adi tengu ra h̄ño de rá noya Ajuá, y co nuya d̄anga nt'udi xa hyandi xa b̄adi_u tengu rá nsunda nú'a ra te ma da nja 'm̄efa,

6 pe masque gatho nuya bi b̄adi_u, nu'ú himbi ne bi sigui, hangué bi 'uegue' de rá 'ñu Ajuá, y ya njab_u hinda za da yopa mengui pa da ñobri_u.

Ngue'a go gue'u ngu ri yopa pont'ua rá T'u Ajuá co yá 'yε sεhε'u, ne ri 'betua rá tsa ja yá thandi ya ja'i.

⁷ Gatho ya ja'i nja ngu ra hai ri 'ñuni co nura 'ye 'uai. 'B_u nú'a ra hai da umbabi 'nara hoga sofo nú'a to'o pefi'a, nu'bú ja ri hnequini rá japi Ajuá.

⁸ Pe nu'b_u nú'a ra hai da unga 'nara sofo dega 'mini ne dega ts'ondapo, nu'bú hinte ri muui'a, hõnsε ra ts'one tø'mi ne ra tsibi pa da nzø.

Ra nthø'mate nú'a faxcaguih_u pa hinga 'uegueh_u de nú'a dí camfrih_u

⁹ Pe nu'ah_u, ma zi hmadi cu'ihε, masque stá xi'ahε gatho nuya noyaya, dí pahe xá hño gue nu'ah_u hincá 'ueh_u de rá 'ñu Ajuá ngu xa nja nú'u ma'ra. Dí camfrihe gue ma gui hñañh_u gatho ya japi de ra mpøhø.

¹⁰ Ajuá xi ra hoja'i, hinda ma da pumfri de nuri 'bεfi_hu xcá pεfi_hu dega hmate ja rá thuhu'a. Xcá faxh_u ya cu y astabya guí sigui guí faxh_u'u.

¹¹ Pe nu'a xi dí nehe, dí nehe gue cada 'na de gue'ah_u mahyεgui ngu guí øth_u ra ts'edi guí faxh_u ma'ra ya cu, nehe gui øth_u ra ts'edi guí pε'tsh_u xá hño asta rá ngats'i ra pa nú'a ra nthø'mate guí pε'tsh_u, pa njab_u gui hñañh_u nú'a guí tø'mh_u.

¹² Hindí nehe da z_u'ah_u ra ndahñei. 'Yøth_u ngu bi 'yøt'a nú'u bi gamfri xá hño ne bi dø'mi asta himbi hñani nú'a xqui ña'tua Ajuá.

¹³ Ajuá, nu mi ña'tuabi ya japi ra Abrá, bi jurasε da umba nú'a bi ña'tuabi. Himbi jura de ma'na, bi jura de rá thuhuse'a, ngue'a go guesε'a ra dangui de gatho ma'ra.

¹⁴ Hangue nu'á bi 'ñena: “Ma xi ga jap'a'i pa da nxanda ndunthi ri 'beto ne ri mbong'beto.”

15 Ra Abrá bi dø'ma ndunthi ya pa asta himbi hñanga nú'a xqui hñã'tuabi.

16 Ya ja'i di jura co 'nara thuhu nú'a pađi gue ma'na ra dāngui de gue'ũ, pa da jamfri nú'a mañ'ũ, ne njabũ hinda za to'o da 'ñembi gue hinga majuaní nú'a mañ'ũ.

17 Hangue por gue'a Ajuã bi jurabi nú'ũ to'o xqui ñã'tua ra hñã'ti, pa da 'ñutui'ũ gue nu'ã hinda ma da pata nú'a xqui beni.

18 Hangue ga pahũ gue nú'a ra hñã'ti bi ñatcahũ Ajuã ne nú'a bi jura'a, gue'ũ yoho ya noya hinda za da mpadi, ngue'a Ajuã hinguí tsa da nhyate de nú'a xa ma. Hangue co nú'ũ ya noya'ũ Ajuã 'racjũ 'nara dānga humũ nújũ stá joñhũ con gue'a pa da sugaguihũ, ne dí tø'mhũ ga hañhũ nuna ra hñã'ti dega hoga nthø'mate bi 'racjũ'a.

19 Y nuna nthø'matenã faxcahũ ndunthi pa hinga 'ueguehũ de Ajuã. Nja ngu nú'a ra bøjã rá thuhu ra ancla di t'ent'a ja ra ndehe pa tsama ra barco pa hinda 'uegue de habũ 'bai'a, njabũ nehe numa nthø'matehũ xa zøni asta ra Maça Luga habũ bí 'bũ Ajuã.

20 Nuni ja bí 'bũhni nehe ra Zidada Jesu. Nú'ã bi 'met'o de guecjũ pa bi xogahũ ra 'ñu, ne pa bi ndã gá macjã pa nzantho ngu bi ndã gá macjã ra Melquisede.

7

Ra Zidada Jesu bi thuts'i dega macjã ngu bi macjã ra Melquisede

1 Nura Melquisede mrá ndã de ra hnini Salé, ne mrá macjã de Ajuã nú'a bí 'bũ mahets'i. Bi ma bá

thadi ra Abrá pa bá japi nu de ya mbá pengui bá ntunhui 'raya nda ne bá ntate'a.

² Nepu nura Abrá bi umba ra Melquisede 'nara 'ret'a parte de gatho nú'a bá hanga ja ra tuhni. Nura thuhu Melquisede ne da 'ñena “ra hoga nda”, y nura noya Salé ne da 'ñena “ra hoga'mai”. Hangué nura Melquisede mrá hoga nda ne mrá nda dega hoga'mai.

³ Nú'a hingui manga ja ra Maca T'ofu to'o mrá dada nixi to'o mrá nana, y nixi habu bá ehe. Nehe hingui ma de rá 'bui, nixi hingui ma ua bi du. Hangué go gue'a 'nara nt'udi de rá T'u Ajuá nú'a to'o ra macja pa nzantho.

⁴ Pahu gue nura Melquisede xi mrá dangui rá nsu. Hangué nura Abrá nú'a mrá dada de ya xodyo bi umba ra Melquisede 'nara 'ret'a parte de gatho nú'a bá hanga ja ra tuhni.

⁵ Nú'u yá t'u ra Leví bi thuts'i dega macja bi hmandabi ngu manga rá ley ra Moise gue da 'yapabi gatho ya ja'i de ra hnini 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, y gatho ra hnini mi ncu con gue'u, ngue'a gatho ya ja'i de ra hnini mahyεgui co ya macja bá ehe de ra Abrá.

⁶ Masque nura Melquisede hinte myá njai nuya Levita, pe nura Abrá bi umbabi ra Melquisede 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, ha ra Melquisede bi japa ra Abrá nú'a to'o ya xqui ña'tuabi yá japi Ajuá.

⁷ Y dí pahu xá hño gue nu'a tó'o ri unga ra japi, ma'na ra dangui rá nsu que nú'a to'o hani.

⁸ Ya Levita mi t'umbabi 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, pe bi du'u. Ha ra Melquisede nehe'a bi

t'umbabi 'nara 'ret'a parte de ra nthebe, pe nu'á ja ra uenda tetho, ngue'a hingui m̄anga ja ra M̄aca T'ofu ua bi du.

⁹ Ra Leví ne gatho yá t'ᵘ nú'ᵘ bi macj̄a mi t'umbabi'ᵘ ra 'ret'a parte de ra nthebe, ne da za ga mañᵘ gue nehe'ᵘ bi umbabi ra Melquisede ra 'ret'a parte de ra nthebe nú'b'ᵘ mi øt'a njabᵘ nehe ra Abrá.

¹⁰ Masque ra Leví himi 'b̄aitho nu mi ma ra Melquisede bá th̄adi ra Abrá, pe ja ra uenda ya mi 'b̄ai'a, ngue'a nu'á mi 'b̄aitho ja rá ndo'yo ra Abrá.

¹¹ Ya Levita mi utuabi ya me Israel te mi mahyoni da 'yøt'e pa da 'yøt'a nú'a mi m̄anga ra ley, ngue'a nu'ú go myá macj̄a'ᵘ. 'B'ᵘ co yá 'b̄efi ya Levita mi tsa da 'm̄ahm̄a xá hño ya me Israel co Ajuá, nu'bú ya himi mahyoni xa thuxhm̄ah̄a ma'na'hño ra macj̄a. Pe bi thuts'i ma'na'hño ra macj̄a, y nura macj̄a'a bi thuts'i dega macj̄a ngu bi macj̄a ra Melquisede, hingue ngu ra Aarón.

¹² 'B'ᵘ da mpadi ya macj̄a, mahyoni da 'bata ra ley nehe.

¹³ Bi m̄anga ja ra M̄aca T'ofu gue ma Zidadah'ᵘ ra Jesucristo mi ma da macj̄a ngu bi macj̄a ra Melquisede. Ra Zidada Jesucristo hinte myá njauí ya Levita, y nú'ᵘ mi ja te yá njauí'a hinhya'm'ᵘ xqui macj̄a'ᵘ.

¹⁴ Ngue'a xa f̄adi xá hño gue numa Zidadah'ᵘ bá ehe de yá ja'i ra Judá. Ne ra Moise nu mi m̄a de ya macj̄a, hinhya'm'ᵘ bi m̄a gue da 'm̄ai ya macj̄a de yá t'ᵘ ra Judá.

¹⁵ Nu mi thuxa ma'na'hño ra macj̄a nú'a di ngu ra Melquisede, nu'bú ma'na bi f̄adi gue nuya Levita mi p̄'etsi te da 'bati.

16 Nura macja'a himbi thuts'i ngu manga ja ra ley gue mahyoni di ja te dyá njauí ra Leví pa da za da macja, pe nu'á bi thuts'i ngue'a pɛ'tsa rá te nú'a hinhya'mu da uadi.

17 Hangue Ajuá bi ma de gue'a ne bi 'ñena:

Nu'i go gue'e grá macja pa nzantho,
ngu bi macja ra Melquisede.

18 Bri 'bata ra ndaxjua ley nú'a mi ja, ngue'a bi 'ñotho rá ts'edi ne hinte bi mfaste,

19 ne himbi za bi patua yá mfeni ya ja'i pa bi 'mui xá hño co Ajuá. Pe nubyá dí pɛ'tshu 'nara hoga nthø'mate ma'na xá hño, ngue'a po ra Zidada Jesucristo da za ga 'buhu xá hño co Ajuá.

20 Ajuá bi jura nu mi hñuxa ra Zidada Jesucristo dega macja.

21 Nu mi thuxa ya Levita dega macja, himbi 'mui to'o mri jura por gue'u. Pe nu mi thuxa ra Zidada Jesucristo ha, Ajuá bi jura por gue'a, ngue'a ja ra Maca T'ofu bi 'ñena njaua:

Ajuá bi jura, ne hinda pata nú'a bi mañ'a ne bi 'ñena:

“Nu'i go gue'e grá macja pa nzantho,
ngu bi macja ra Melquisede.”

22 Hangue ra Zidada Jesucristo go ra nda gá macja ne bí 'bui ja rá thandi Ajuá, hangue dí pahu xá hño gue ma da t'øt'e nú'a ra cohi dí pɛ'tshu co Ajuá, nú'a ma'na xá hño que nú'a ra mudi.

23 Ja ra ndaxjua ley mi mahyoni da mpadi ya macja ngue'a nzantho mi tu'u.

24 Pe nura Zidada Jesu go gue'a 'baibya pa nzantho, y hinhya'mu dra patua rá nsu dega macja.

25 Hangue nu'á tsa da pøhø pa nzantho gatho nú'ua to'o ri joni co Ajuá po rá thuhu'a, ngue'a nu'á go gue'a 'bui pa nzantho pa da 'yapabi Ajuá por gue'ua.

26 Hangue ra Zidada Jesu gue'a ra danga nda gá macja ndí hoñh, ngue'a xá nt'axi, hingrá hyate, himbi 'yøt'a ni 'nara ts'oqui masque xi bi 'ñouiua ya 'yøt'ats'oqui, ne 'mefa bri 'ueque de gue'ua, ne bri ts'its'i pa maña mahets'i habu bi t'umba rá nsu.

27 Nu'á hinga mahyoni da hyo ya mbo'oni hyastho ngu mi øt'a ya nda gá macja ja ra ndaxjua ley. Nu'ú 'met'o mi ho ya mbo'oni pa dra sɯcua yá ts'oqui de guese'ua, nepu 'mefa mi ho ya mbo'oni pa dra sɯcua yá ts'oqui ma'ra ya ja'i. Pe ma Zidadahu ra Jesucristo hingui njabu, ngue'a nu'á 'na'quitho bi unse rá te pa da xɯcua yá ts'oqui ya ja'i.

28 Nuya nda gá macja mi thuts'i ngu manga ra ley, myá 'ñøhø dega 'yøt'ats'oqui. Pe 'mefa de ra ley, Ajuá bi jura ne bi hñuxa rá T'ua pa bi nda gá macja, nú'á bi nhyoga nda gá macja pa nzantho.

8

Ma zi Hmuh ra Jesu go gue'a bi maxcahu pa dá hañhu ya hña'ti de ra 'ra'yo cohi

1 Nú'a xi dí ne ga xi'ahu go guehna núna ma ga ma, gue dí pe'tshu 'nama nda gá macjahu nú'a bí hudi nuni mahets'i ja rá 'ñei de habu bí hudi Ajuá ra Dada to'o pe'tsa gatho ra ts'edi.

2 Go gue'a pe ra 'befi dega macja nuni mahets'i habu bí ja nú'a ra Maca Luga bi hyocse Ajuá, hingo bi hyoca ya ja'i.

³ Gatho ya nda gá macja xa thuts'i pa da umba Ajuá ya 'baha ne da hyo ya mbo'oni pa da umbabi'a, hangue ne ma Zidadah_u ra Jesucristo mi pe'tsi da uni te da uni nehe.

⁴ Nu'b_u nú'a di 'b_ucua thoho hmaha ja ra ximhai, hindi tsa da macja'a de guecua, ngue'a ya 'b_uia ya macja nú'u ri unga ya 'baha ngu mangua ja rá ley ra Moise.

⁵ Nuya macja 'b_uia pe ra 'befi dega macja pe nú'a pefi'ue' gue'a 'nara nt'uditho de nú'a bí t'ot'a nuni mahets'i. Hangue Ajuá xqui xipabi ra Moise ante da mudi da hyoca ra nija dega carpa, ne xqui 'ñembabi: “Beni gui 'yot'a gatho ya t'ot'e ngu nú'a dá u't'a'i nuni ja ra t'ohø Sinai.”

⁶ Pe numa nda gá macjah_u bí ot'a 'nara 'befi nú'a ma'na xá nsunda, ngue'a po nú'a bi 'yot'e'a, Ajuá bi 'yot'a 'nara cohi con guec_u nú'a ma'na xá hño que nú'a mi ja ja ra ndaxjua ley, y nuna 'ra'yo cohiná bi mudi co ma'ra ya hña'ti ma'na xá hño.

⁷ Nu'b_u nú'a ra mudi cohi xa bõni xá hño hmaha, nu'bú ya himi mahyoni xa njahma nuna ma'na ra cohi.

⁸ Pe Ajuá bi hyandi gue hinxmá hño nú'a mi ot'a ya ja'i co nura mudi cohi, hangue Ajuá bi ma de gue'u ja ra Maça T'ofu, ne bi 'ñena njaua:

Núga drá Ajuá dí ena: Ma da zø ra pa ra ora ga pe'tsa 'nara 'ra'yo cohi co ya me Israel ne ya me Judá.

⁹ Hingá ngu nú'a ra cohi dá pe'tsua ndu yá xita'u nu ndá pe'tsua ra ntheate de duá tsi de Egipto; nu'ú himbi 'yot'a nú'a ra cohi dá pe'tsi con gue'u, hangue nugá dá hep'u, njabu ena Ajuá.

10 Nuna guehna ra cohi ma ga pɛ'tsi co ya me Israel nu sta thogui ya pa de ra mɛdi cohi, njabɛ ena Ajuɑ:

Ma ga huxa 'nara 'ra'yo mfeni ja yá mfeni'ɛ pa da 'yɔtca ma hmanda.

Y numa ley ma da 'mɛi ja yá coraso'ɛ pa njabɛ nura ley'a ma da 'yɔt'e'ɛ con gatho yá paha.

Nepɛ ma da bɑdi'ɛ gue go drá Ajuɑ de gue'ɛ, y nu'ú go ma hnini'ɛ.

11 Nuya pa'ɛ ni 'na hinda 'ñutuabi rá miqu'eiu y nixi 'nará cu, pa da 'mɛi con gueque, ngue'a gatho'ɛ mahyɛgui ma da 'mɛi con gueque, ngu ya dɑngui ngu ya notsi.

12 Ngue'a ma ga pumbabi'ɛ yá ts'ot'ɔt'e, ne hinhya'mɛ ma ga yopa benbabi yá ts'oqui.

13 Nu mi ma Ajuɑ de nura 'ra'yo cohi, nu'bú nu'á ya bi zogui dega ndɑxjua nura mɛdi cohi. Hangué nú'a ya bi ts'ogui dega ndɑxjua, ne 'yo rí ndɑxjua, nú'á 'bestho ma da 'mɛdi.

9

Ra Mɑca Luga habɛ mi ja ra sɔcambeni nuua ja ra ximhai, ne nú'a bí ja mahets'i

1 Ja nura mɛdi cohi mi ja ya hmanda pa hanja da sɔcambeni Ajuɑ, nehe mi ja 'nara nija nuua ja ra ximhai.

2 Nú'a ra nija'a xqui thoqui dega carpa, y made-tho de nura nija xqui jot'i co 'nara xɛni dutu mrá thuhu ra cortina. Nura mɛdi ngu mi thu'mbi ra Mɑca Luga, ne ja mi jani ra mfoxyo, ne ra mexa habɛ mi cuxa ya thuhme nú'ɛ mi thuts'i ja rá thandi Ajuɑ.

³ Y de mbo hab_u mi jot'i co nú'a ra cortina'a, ja mi jani nú'a rá ñoho ra ngu mi thu'mbi ra Maça Luga Xá Nsunda.

⁴ Ne mbo de guehni ja mi jani ra ata dega oro pa ja mi ts'atni ra t'uts'i, ne ja mi jani ra caha de ra cohi nú'a mi tu ra oro maxøgue, y de mbo ra caha'a ja mi jani ra t'uca ts'øe dega oro hab_u mi 'be'tsa ra maná. Nehe ja mi 'be'tsini de mbo ra caha nurá ts'ut'o ra Aarón xqui 'roho. Ne ja mi 'be'tsini nú'u ya xingdo hab_u mi nt'ofu nú'u 'ret'a ya mandamiento de ra mudi cohi.

⁵ Y maña de ra caha'a ja mi tøhni yoho ya enxε xqui thoqui dega oro, y nuni ja guehni mri hnequi rá nsunda Ajuá. Nuya enxε mi co'ma co yá hua nú'a ra caha dega oro hab_u mi joxa ra ji pa ra pumbate. Y ya dá gue'a dá xi'ah_u, ngue'a nubyá hinda za ga xi'ah_u gatho de guehna.

⁶ Y ya de mi ja gatho nuya t'øt'eya, nuya macja nzantho mi cut'a ja ra mudi ngu pa mi pε yá 'befi dega macja.

⁷ Pe nurá ñoho ra ngu hønse ra nda gá macja mi cut'ini 'na'quitho ra jeya. Y nura ora mi cut'ini'a, gue'b_u mi haxa ra ji dega mbo'oni pa mi umbabi Ajuá, pa 'met'o dra sucuabi yá ts'oqui'a, nep_u pa yá ts'oqui ya ja'i.

⁸ Con guehna utcah_u ra Maça Nda_{hi} gue nú'a ra Maça Luga Xá Nsunda hinxqui xoguitho pa to da yut'ini nú'b_u mi t'øt'etho ra søcambeni ja ra mudi ngu.

⁹ Nú'a ra nija'a dega carpa gue'a 'nara nt'udi pa núju dí xøcambenih_u Ajuá núbya mapaya. Nuni ja t'uni ya 'baha ne tho ya mbo'oni ngu mangu ra ndaxjua ley. Pe hinga co nuya t'øt'e'u da za da

t'axca yá mfeni nú'ᵤ to'o øt'a ya søcambeni njabᵤ.

¹⁰ Ngue'a nuya søcambeni'ᵤ gue'ᵤ hønse dega hñuni, ne dega ts'ithe, ne dega nsuqui. Nú'ᵤ ya hmanda mi øt'ᵤ gue'ᵤ hønse pa mi t'axca yá ndo'yo. Nú'ᵤ ya hmanda'ᵤ bi nja rá ts'edi asta nú'a ra pa bri pata ra ndaxjua cohi pa bi nja 'nara 'ra'yo cohi nú'a ma'na xá hño.

¹¹ Y nubyá ya xa zøhø ra Zidada Jesucristo y go gue'a ra nda gá macja de gatho nú'ᵤ ya hoga t'øt'e øt'a nura 'ra'yo cohi jabya. Nú'a ra Maça Luga Xá Nsunda nú'a bí ja nuni mahets'i habᵤ bí 'bui dega macja ma Zidadahᵤ, hingo xa hyoca ya ja'i y gue'a ma'na xá hño que habᵤ mi øt'a yá søcambeni ya macja nuua ja ra ximhai.

¹² Ra Zidada Jesucristo 'na'quitho bi yut'a nuni ja ra Maça Luga Xá Nsunda mahets'i. Ne himbi unga yá ji ya t'axi, nixi ya t'untfani, ngue'a nu'á go bi unse rá maça ji, pa njabᵤ da za da unga ra mpøhø pa nzantho.

¹³ Ma'met'o co ra jintfani ne ra ji'yo ne rá 'bospi ra t'untfani nú'a mi ts'at'a ja ra ata, mi hnaxa nú'ᵤ ya ja'i xqui nts'oqui pa mri yopa t'axca yá ndo'yo, pa da 'mai xá hño ma'na'qui.

¹⁴ ¡Pe nubyá, xi ma'na ndunthi di muui rá ji ra Zidada Jesucristo! Ngue'a nu'á po rá ndahi'a nú'a pe'tsi pa nzantho, bi unse rá te ngu 'nara hña'ti pa Ajuá, y nsinque ni 'nara ts'oqui mi tu. Y njabᵤ nurá ji'a xgaguihᵤ gatho ma mfenihᵤ pa hinga siguihᵤ ga øthᵤ ya 'befi nú'ᵤ da za da zixcahᵤ ja ra du, y njabᵤ da za ga pepabihᵤ Ajuá nú'a te.

¹⁵ Hangue po rá du ma Zidadahᵤ ra Jesu bi nja ra 'ra'yo cohi, pa njabᵤ gatho nú'ᵤ to'o bi zohna Ajuá da hñanga pa nzantho gatho nú'a xa ña'tuabi

Ajuá'ᵐ ngu 'nara tsogui. Ngue'a ra Zidada Jesu-cristo bi du pa njabᵐ Ajuá bi za bi pumbabi yá ts'oqui nú'ᵐ to'o mi 'bᵐ ja ra ndaxjua cohi.

16 Dí pᵐ gue pa da muui 'nara tsogui, mahyoni 'mε'to da du nú'a to'o tsogui ra tsogui.

17 Pe hinte di muui nú'a ra tsogui 'bᵐ tetho nú'a to'o tsogui ra tsogui.

18 Hangue nu mi t'øt'e ra mᵐ di cohi mi mahyoni da hnᵐ ma ra ji pa bi mᵐ di.

19 Ra Moise nu mi hñe'ta gatho ya hmanda de ra ley pa bi 'yøde gatho ya ja'i, bi gᵐ 'nará 'yε 'nara ndapo rá thuhu ra isopo, ne mi thu'ta ja rá ñani co ra thenga xi'yo, ne bi thint'a ja ra jintfani ne ra ji'yo nthants'i co ra dehe, nepᵐ bi nᵐ xa habᵐ mi nt'ofa ra ley, nepᵐ bi nᵐ xa gatho ya ja'i.

20 Nu mi 'yøt'a njabᵐ ra Moise bi 'ñena: “Nuna go guehna ra ji pa da mᵐ di ra cohi nú'a bi 'yøt'a Ajuá con guecᵐ.”

21 Nehe bi nᵐ xa ra ji ja ra nija dega carpa ne gatho ja ya t'øt'e mi jani pa mri mpefi ja rá 'bεfi Ajuá de mbo nú'a ra nija'a.

22 Hangue mᵐ nga ra ley gue casi gatho mahyoni da nt'axqui co ra ji, y nu'bᵐ hindra hnᵐ ma ra ji hinda za da thᵐ ca ya ts'oqui.

Ra Zidada Jesu bi unε rá te'a 'na'quitho pa bi hñaca gatho ya ts'oqui

23 Hangue co yá ji ya mbo'oni mi pe'tsi dra t'axca ra nija dega carpa ne gatho ya t'øt'e mi jani, nú'á gue'ᵐ 'nara nt'udi de nú'a bí ja mahets'i. Pe gatho nú'a bí ja mahets'i ma'na di muui que nuya t'øt'e'ᵐ. Por gue'a mi mahyoni da nt'axqui nú'a bí

ja mahets'i co ma'na ra ji nú'a ma'na di muui que yá ji ya mbo'oni.

²⁴ Ngue'a ra Zidada Jesucristo himbi yut'a ja 'nara maça luga nú'a xa hyoca ya ja'i, ngue'a nú'a ra luga habu mi cut'a ya macja pa da hñaxa ra ji gue'a 'nara nt'uditho de nú'a bí ja mahets'i. Ra Zidada Jesucristo bi yut'a ja ra Maça Luga nuni mahets'i, y nuni ja bí 'buhni'a ja rá thandi Ajuá pa bí adi por guecju.

²⁵ Nu'á himbi manga rá ji ndunthi ya 'mi'qui. Pe nú'a ra nda gá macja nuua ja ra ximhai tat'a jeya mi cut'a ja ra Maça Luga Xá Nsunda ne mi haxa ra ji, pe hingo rá jis'e'a.

²⁶ Nu'bu ra Zidada Jesucristo mi pe'tsi xa manga rá ji ndunthi ya 'mi'qui, nu'bu mi pe'tsi xa du hmaha ndunthi ya 'mi'qui desde mi thoca ra ximhai. Pe nu'a bi 'yøt'e'a, de yá ngats'i ya pa bá ehe ja ra ximhai pa bi unse rá te'a 'na'qui thoho pa bi hñaca gatho ya ts'oqui.

²⁷ Ajuá xa hñuts'i gue pe'tsi te da du 'na'qui nuya ja'i, nepu de gue'a da thá'mba nguenda'u.

²⁸ Njabu nehe ra Zidada Jesucristo 'na'quitho bi du pa bi hñá'tsua yá ts'oqui ya ja'i. Y nurá ño'qui ma da menguiua ma'na'qui, ma da mengui pe ya hingue pa da yopa hñá'tsua yá ts'oqui ya ja'i, ngue'a 'na'quitho bi 'yøt'e. Nu'á ma da mengui hønse pa da zixa nú'u to'o tø'mi'a.

10

¹ Ra ndaxjua ley mi gue'a 'nara nt'uditho de nuya japi mi ma da nja 'mefa. Nura ley'a hingo xi mi gue'a majuani. Nura ley'a co nuyá ji ya mbo'oni

mi tho nzantho tat'a jeya himbi za bi t'axca yá ts'oqui ya ja'i pa xa za xa 'mai xá hño co Ajuá.

² 'B_u majua_{ni} co yá ji ya mbo'oni xa za xa xucua yá ts'oqui gatho, nu'bá ya hinxa sigui xa thohma ya mbo'oni, nu'bá co 'na'quithohma. 'B_u xi majua_{ni} xa t'axca yá ts'oqui nú'_u to'o mi hopa ya mbo'oni Ajuá, nu'bá ya hinxa behma'_u gue mi tuda yá ts'oqui.

³ Pe co nuya mbo'oni mi ho'_u tat'a jeya, ma'na mi beni'_u de yá ts'oqui mi tu,

⁴ ngue'a hinda za da thaca ya ts'oqui co ya jintfani nixi co ya ji'yo.

⁵ Hangue nu mi zøhø ma zi Hmuh_u ra Jesu nuua ja ra ximhai bi 'ñembabi Ajuá njaua:

Ma Dada'i, nu'i hingá ne gá hani yá ji ya mbo'oni nixi ma'ra ya 'baha;

hangue gá hogagui co ma ndo'yo.

⁶ Nixi gá ho nú'_u ya mbo'oni tho pa da ts'at'i, nixi nú'_u tho pa da hñaca ya ts'oqui.

⁷ Hangue nugá dá ena: “Ajuá ma Dada'i, stá eheua pa ga ø't'a'i ri paha,

ngu nú'a xa t'ofu ja ra Maça T'ofu gue ga øt'e.”

⁸ Rá mudi, ra Zidada Jesu bi 'ñena: “Nu'i hingá ne gá hani yá ji ya mbo'oni nixi ma'ra ya 'baha, nixi hingá ne nú'_u ya mbo'oni tho pa da ts'at'i, nixi nú'_u tho pa da hñaca ya ts'oqui. Hingá ho gatho nuya t'øt'eya.” Njab_u bi ma ra Zidada, y gatho nuya t'øt'e'_u gue'_u ri manda nura ndaxjua ley.

⁹ Nep_u bi 'ñena: “Ajuá ma Dada'i, stá eheua pa ga ø't'a'i ri paha.” Nú'_u ya noya bi manga ma zi Hmuh_u ra Jesu ne da 'ñena gue nu'á bi 'ñe bi hñaca

nú'ḡa tho ya mbo'oni pa go bi unse rá te'a pa da xḡcua yá ts'oqui ya ja'i.

¹⁰ Hangué go rá paha Ajuá pa bi xḡgaguiḡa ngue'a 'na'quitho bi unga rá ndo'yo ma Zidadahḡa ra Jesucristo pa gathoguiḡa.

¹¹ Gatho ya macja de ya xodyo hyastho mi pe yá 'bēfi dega macja, mi ho ya mbo'oni nzantho y guet'ḡa ya hñ'a'ti mi uni nzantho. Mi sigui mi øt'a njab'ḡa masque co nuya mbo'oni mi ho'ḡa hin-hya'mḡa bi za bi xḡca ya ts'oqui.

¹² Pe nura Zidada Jesucristo 'na'quitho bi unse rá te pa bi xḡca ya ts'oqui pa nzantho. Nepḡa de mi uadi bi 'yøt'a njab'ḡa bi ma bá hudi ja rá maca 'ñei Ajuá.

¹³ Y nubyá ja bí 'bḡhnitho tø'mi asta hinda 'mḡi gatho yá ncontra de nga'ti ja yá ua'a.

¹⁴ Ngue'a nu'á bi unga rá te 'na'quitho pa njabḡa bi t'axca yá mfeni pa nzantho nú'ḡa to'o xa xḡcuabi yá ts'oqui.

¹⁵ Nehe ra Maca Ndaḡi damajuani de guehna, ne ena:

¹⁶ Nu sta thogui ya pa de ra mudi cohi ma ga pe'tsa ma'na ra 'ra'yo cohi con gue'ḡa, njabḡa ena Ajuá:

Ma ga huxa ma ley ja yá coraso'ḡa pa njabḡa nura ley'a ma da 'yøt'e'ḡa con gatho yá paha.

Nehe ma ga huxa 'nara 'ra'yo mfeni ja yá mfeni'ḡa pa da 'yøtca ma hmanda.

¹⁷ Nehe ena:

Hinhya'mḡa ma ga yopa benbabi yá ts'oqui nixi yá ts'ot'øt'e.

18 Hangué nu'a tó'o ya bri punduabi yá ts'oqui, ya hingue mahyoni da hyo ya mbo'oni pa da thacua yá ts'oqui.

Gajonih_u ja rá thandi Ajuá pa ga aph_u te ga aph_u

19 Hangué zi cuh_u, dí pah_u xá hño gue nubyá da za ga cuth_u ja ra Maça Luga Xá Nsunda nuni mahets'i ngue'a bi manga rá ji ra Zidada Jesu por guez_u, hangué hinga ntsah_u nixi ga ntsuh_u ga joñh_u ja rá thandi Ajuá pa ga aph_u te ga aph_u.

20 Ngue'a ma Zidadah_u ra Jesucristo po rá ndo'yosε bi xogaguih_u 'nara 'ra'yo 'ñu pa da za ga cuth_u ja ra Maça Luga Xá Nsunda nuni mahets'i, ngue'a nu mi du'a bi ntanga nú'a ra xñi dutu mi cot'a ra Maça Luga Xá Nsunda nuni ja yá nija ya xodyo, y nura xñi dutu'a gue'a 'nara nt'udi de rá ndo'yo ra Zidada Jesucristo nú'a bri sanbabi.

21 Ra Zidada Jesu go gue'a ma nda gá macjah_u, ne go gue'a ri sugaguih_u gatho núj_u rá hniniguih_u Ajuá.

22 Hangué ma ga jonih_u co Ajuá con gatho ma muih_u, ne con gatho ma jamfrih_u, ne co ma mfenih_u strá nt'axi, ngue'a go guesε ma Zidadah_u ra Jesucristo xa naxcasch_u rá ji pa njab_u ya hinte ma ts'oqui dí tuh_u, ja ra uenda xa suga ma ndo'yoh_u co 'nara dehe xi xá nt'axi.

23 Hinga 'uegueh_u de nú'a stá camfrih_u nixi de nú'a ra nthø'mate dí pε'tsh_u, y hinga duh_uh_u, ngue'a Ajuá xa ñatcaguih_u nú'a dí tø'mh_u, y nu'á hinda pata rá noya.

24 Ne ga beñh_u hanja da za ga nupa mfenih_u 'na ngu ma'na pa ga mádi_u ne pa ga øth_u ya hoga 'bεfi.

25 Ne hinhya'm_u ga 'uegueh_u de ma hmunts'ih_u, masque 'ra xa nzaí hinguí pa. Nujú, nu'a ga øth_u, ga nzofoh_u 'na ngu ma'na. Y nubyá ma'na mahyoni ga øth_u njab_u ngue'a dí hanth_u ya 'bui guetb_u ra pa de rá yo'ehe ma Zidadah_u ra Jesucristo.

26 'B_u stá padih_u xá hño te mąnga rá noya Ajuą ne dí siguih_u dí øth_u ya ts'oqui, ya otho ma'na con te da za da put'a ma ts'oquih_u.

27 'B_u ga sigui ga øth_u ya ts'oqui, ya hinte dí tøm_h. Nu'a dí tøm_h, hønse 'nara castigo xi xá nts'o de rá cue Ajuą, ne ra tsibi nú'a ma da tsat'i ne da huata gatho nú' to'o yá ncontra Ajuą.

28 Nu'b_u 'nara ja'i bi nts'o'yøde de rá ley ra Moise, ne 'b_u mi 'bui yoho o hñu to'o bi damajuani de nú'a xqui 'yøt'e, nú'a ra ja'i'a mi pe'tsi te da du nsinque to da huequi.

29 ¡Xihmą nú'a to'o ri utsabi rá T' Ajuą! Handi ngu hinte di muui nú'a ra ji bi mfani pa bi nja ra 'ra'yo cohi, ne con gue'a ra ja' bi sɔcua rá mfeni nú'a ra ja'i'a, ne da zani ra Maça Ndañi nú'a utcah_u rá hmate Ajuą. ¿Ha gue hinguí beñ_h gue nura ja'i'a ma'na rí 'ñepabi dra dangui rá castigo?

30 Nujú dí pah_u gue Ajuą bi 'ñena: “Nuga go ma uenda ga øt'a ra ts'utbi, ne ga ju'tuabi ngu rí 'ñepabi.” Nehe bi 'ñena'a: “Nuga ma ga ha'mba nguenda ma hnini.”

31 ¡Xi xá nts'o pa 'nara 'yøt'ats'oqui nu sta zo ja rá 'yε Ajuą nú'a te!

32 Nu'ah_u, beñ_h de nurá madi gá pah_u rá noya Ajuą gá tsøth_u gatho nuya thogui gá tho_h.

33 'Ra de gue'ah_u mi ts'añ'ah_u ne xi mi 't'utsa'ih_u ja yá thandi ya ja'i. Ha nu ma'ra de gue'ah_u gá ma

gá faxh_u nú'_u mi thogui ya ts'othogui.

³⁴ Gá faxh_u nú'_u mi ofadi. Nehe gá johyathoh_u nu mi than'ah_u nú'a te nguí pɛ'tsh_u, ngue'a guí pah_u gue guí pɛ'tsh_u nuni mahets'i ma'ra ya hño ma'na xá hño nú'_u hinda ma da than'ah_u.

³⁵ Hangue ogrí 'bɛ ri jamfri_u, ngue'a con gue nura jamfri'a ma dí t'a'ah_u 'nara danga thaha.

³⁶ Mahyoni gui tseth_u ne gui 'yø'tuah_u rá paha Ajuá, pa da 'ra'a'ih_u nú'a xa ña't'a'ih_u'a.

³⁷ Ngue'a Ajuá mąnga ja ra Mąca T'ofu ne ena: Ya mero da zøhø nú'a to'o ma da ñehe. Ya ts'utho ya pa ri 'bedi pa da zøhø'a.

³⁸ Nu'a tó'o 'bui xá hño con gueque ma da mɛ'tsa ra te po ra jamfri.

Pe nu'b_u da 'uegue de gueque, hindrí ho njab_u.

³⁹ Pe nujú ma ga pɛ'tsh_u ma jamfri_u pa ga mpøhøh_u, hingue ma ga 'uegueh_u pa ga 'mɛdi_u.

11

Ra jamfri

¹ Co ra jamfri dí pah_u gue xi majuani ma ga hañh_u nú'a dí tø'mh_u. Nehe co ra jamfri dí pah_u xá hño gue xi majuani ja nú'a hingui hnequi.

² Ajuá bi ñamahño de ndu ma xitah_u ngue'a nu'ú bi mɛ'tsa ra jamfri.

³ Po ra jamfri dí pah_u gue Ajuá bi ma pa bi nja mahets'i ne ra ximhai. Hangue gatho nuya t'øt'e dí hanth_ubya, ma'mɛt'o mi othotho, pe 'mɛfa bi thoqui de nú'a hinhya'm_u xqui hnequi.

⁴ Po ra jamfri ra Abé bi hyo 'nara mbo'oni pa bi umbabi Ajuá dega 'baha, y nura 'baha'a gue'a ma'na xá hño que nú'a bi unga ra Caí. Y Ajuá bi

'ñudi gue ra Abé mi 'bui xá hño ngue'a bi hñanba nú'a rá 'baha bi uni. Masque ya xa du ra Abé, pe gue'a zocaguih_u thoho, ngue'a nú'a rá jamfri bi me'tsi'a utcaguih_ubya.

⁵ Po ra jamfri ra Enoc bi ts'ixa mahets'i ne hinxadu. Bi thoniua'a pe himbi ts'udi ngue'a Aju_a ya xqui zits'i pa mahets'i. Pe ante da ts'its'i'a de guecua bi hm_a gue bi 'yøt'e nú'a ri ho Aju_a.

⁶ Pe nu'a tó'o hingui pe'tsa ra jamfri hingui tsa da 'yøt'a nú'a ri ho Aju_a, ngue'a nu'a tó'o ne da joni co Aju_a pe'tsi da gamfri gue 'bui Aju_a, ne da gamfri gue ma da hñani 'nara hño nú'a to'o da hyoni'a.

⁷ Ra Noé bi gamfri nú'a bi xipabi Aju_a de nú'a mi ma da nja, masque ni 'nara seña hinxqui hyandi de nú'a ra danga nzøthe bi ñu'tsa ra ximhai. Pe ra Noé bi 'yøde nú'a bi 'bepabi Aju_a, hangue bi hyoca ra arca pa bi y_ut'i con gatho ya mengu de rá ngu, pa njab_u himbi jat'i' _u ja ra dehe. Y co nú'a bi 'yøt'e ra Noé po ra jamfri, ja bi hnecni gue nu'á mi 'bui xá hño que gatho nuya 'yøt'ats'oqui bi du ja ra dehe. Y Aju_a bi m_a gue ra Noé ya hinte ma ts'oqui mi tu ngue'a xqui gamfri'a.

⁸ Po ra jamfri ra Abrá bi 'yøte Aju_a nu mi xipabi gue da zogui nú'a ra hai hab_u mi 'bui'a pa da ma da 'm_ui ja nú'a ra hai mi ma da t'umbi dega tsogui. Hangue ra Abrá bi ma, masque himi pa_di hab_u mri ma.

⁹ Po ra jamfri bi 'm_ui ngu 'nara nzøhø nuni ja ra hai hab_u xqui ña'tua Aju_a. Ja bi hyocni rá ngu dega carpa, ne ja bi 'm_uhni co ra Isaac ne ra Cobo, nehe ja bá hocni' _u yá ngu dega carpa, y nehe bi 'm_uhni' _u ngu 'raya nzøhø, masque gatho' _u xqui hñ_a'tuabi nú'a ra hai'a.

10 Ra Abrá mi tø'mi gue da ma da 'm̄i nuni ja ra dahni hab_u nthoqui xá hño y hinda za to da huati. Y go guesε Ajuā bi beni hanja da hyoca nura hnini'a, y go bi hyocse'a.

11 Nehe ra Sara hinxqui za xqui mε'tsa ra b̄atsi, nu'á bi gamfri gue Ajuā himi tsa da pata rá noya nú'a xqui xipabi'a, hangue po nú'a ra jamfri'a bi t'umba ra ts'edi pa bi 'm̄i 'nará b̄atsi masque ya mrá zi tia.

12 Hangue ra Abrá masque nehe ya mrá zi ndaxjua, pe bi 'm̄i 'nará t'u, y co nú'a ra t'u'a bi nxanda ndunthi ya ja'i, y nubya ya hingui tsa to da mede, ngu yá ndunthi ya tsø, ne ngu rá ndunthi ra 'bomu nú'a 'bonga ja rá hyo ra ndehe.

13 Ra Abrá ne gatho yá ja'i bi du, y himbi hñani nú'a xqui hñ'a'tuabi'u de ante da du. Pe nu'ú bi gamfri Ajuā gue ma da umbabi 'mefa gatho nú'a xqui ñ'a'tuabi'u, hangue nu'ú bi dø'mi co ra johya. Hangue njab_u mi mañ'u gue ngu myá ne'ñu ngue'a himi ma da nzangua ja ra ximhai.

14 Nu'u tó'o m̄anga njab_u, m̄a gue hongá ma'na ra hai pa hab_u da 'm̄i'u.

15 Nu'b_u nú'u mi behmaha nú'a ra hai de hab_u bá ehe ra m̄edi, nu'bú xa zahmā xa mengui'u pa guehni.

16 Pe nu'ú mi hongá ma'na ra hai ma'na xá hño, y nura hai mi hoñ'u go gue'a nú'a bí ja mahets'i. Hangue Ajuā hindi ntsa pa da m̄a gue go gue'a ra Ajuā de gue'u, ne nu'á xa hoca 'nara hnini pa gue'u.

17 Po ra jamfri ra Abrá bi 'yøte Ajuā nu mi tsapi ua xi mi ja rá jamfri. Hangue bi zixa ra Isaac nú'a rá 'ra t'u pa xa hyohmā pa xa umba Ajuā ngu 'nara

'baha, masque Ajuḗ xqui ña'tuabi gue de ra Isaac mi ma da nxanda ndunthi ya ja'i, ne xqui 'ñembi:

18 “Go dri 'beto yá baṭsi ra Isaac.”

19 Ra Abrá mi camfri gue Ajuḗ ja rá ts'edi pa xa japi xa yopa nte ra Isaac. Y ra Abrá bi 'yøt'a ra uenda gue bi yopa nte ra Isaac ngue'a ya mi 'bui pa da du, pe Ajuḗ bi ñani'a ne bi umbabi ra Abrá ma'na'qui.

20 Po ra jamfri ra Isaac bi japabi nú'ḡ yoho yá t'ḡ, 'na mrá thuhu ra Cobo y nu ma'na ra Esaú, masque ya japi mri 'betho da nja.

21 Po ra jamfri ra Cobo nu ya de mi ma da du bi japabi nú'ḡ yoho yá t'ḡ ra Jose, y nú'a ra ora mri japabi mi xøcambeni Ajuḗ, xqui ntø'tse co rá bordo.

22 Ra Jose nu de ya pa da du bi ma co ra jamfri gue ya me Israel mi pe'tsi da bøni de Egipto. Ne bi xipabi'ḡ gue ra pa'a da bøni de guehni'ḡ, da hña'tsua rá ndo'yo'a pa da nt'agui habḡ mi ma da 'mui'ḡ.

23 Po ra jamfri nu mi 'mui ra Moise, rá dada ne rá nanā himbi zu nú'a ra danga ndā de Egipto, masque nu'á xqui manda pa da tho ya zi t'uca ts'unt'ḡ. Nu'ú bi hyandi gue ra Moise mrá zi hoga ts'unt'ḡ, hangue bi 'ñagui'ḡ hñu nzaṇā.

24 Po ra jamfri, nu de ya mi ndangui ra Moise, ya himbi ne'a bi t'embabi gue go mrá nanā nurá t'ixu ra ndā de Egipto.

25 Ra Moise ma'na bi ho bi sufri mahyegui co rá hnini Ajuḗ que xqui gohi ja rá ngu ra ndā pa xa johyahma co nuya ts'ot'øt'e nú'ḡ da uadi ne da thogui.

26 Nú'á bi gamfri gue nu'bḡ da thogui ya nt'utsate ngu nú'ḡ mi ma da thogui ra Zidada Jesucristo,

nu'bu mi ma da t'umbabi ma'na ndunthi ya danga hño de gatho nuya hño mi ja nuni Egipto, ngue'a nú'a mi tø'ma 'nara hoga thaha nú'a mi ma da umbabi Ajuá.

²⁷ Po ra jamfri ra Moise bi bøni de Egipto ne himbi zupabi rá cuε nú'a ra nda de guehni. Ne bi sigui co nú'a xqui beni da 'yøt'e ngue'a mi camfri gue mi 'ñoui Ajuá masque himi handi.

²⁸ Po ra jamfri ra Moise bi 'yøt'a nú'a ra ngo dega pascua, bi manda bi tho ya dεti, y nuyá ji'ε bi hnaxa ja ya gosthingu pa njabε nu mi thogui rá εnxe Ajuá pa da hyo yá mudi t'ε de cada 'naya ngu de Egipto, bi thoguitho ja yá ngu ya me Israel, y hinte bi ja'ε.

²⁹ Po ra jamfri ya me Israel bi 'raxa ja ra ndehe rá thuhu ra Thenga Ndehe. Bi hyegue ra dehe pa bi net'i ra 'yonhyai ne bi thogui'ε, y de mi ma da thogui njabε nú'ε ya me Egipto, bi jat'i gatho'ε.

³⁰ Po ra jamfri ya me Israel bi thexa yoto ma pa gatho ja rá nthets'i ra hnini de Jericó mi jot'i dega danga jado. Y co yá jamfri'ε bi daguise ya jado.

³¹ Ra Raab mi 'nara ts'o'behña'a, pe co rá jamfri'a himbi tho ngu bi tho gatho nú'ε ya 'ñagamfri mi 'buhni ja ra hnini Jericó, ngue'a nura Raab xqui umba ntsaya nú'ε to'o xqui 'mεt'o da c'a'tsa nú'a ra hai'a.

³² ¿Te ja ma'na ga mā? Hinga juadi ga mā, 'bε ga mā de ra Gedeó, de ra Barac, de ra Samso, de ra Jefté, de ra Davi, de ra Samue, ne de ma'ra yá 'mεhni Ajuá.

³³ Nú'ú go gue'ε co ra jamfri bi ntate'ε de ma'ra ya hnini, y bi 'yøt'a ra hoga ts'utbi, y bi hñañ'ε nú'a

ra mfats'i xqui ña'tua Ajuā. Co ra jamfri hinte bi ja nú'ᵤ bi t'ent'ua ya zate.

34 Nehe hinte bi ja nú'ᵤ bi t'ent'a ja 'nara tsibi xi mi zø nts'edi. Nehe ma'ra himbi za to bi hyo'ᵤ co ra mahuai. Po ra jamfri mi t'umbabi ra ts'edi ora mi othobi'ᵤ. Himi tsu'ᵤ nura ora mi 'yo ja ra tuhni, hangue mi japi mi nest'ihí gatho yá ncontra.

35 Po ra jamfri 'raya 'behña bi hyandi gue bi yopa nte 'ra de yá ja'i xqui du.

Ha nu ma'ra bi t'ø'tuabi ndunthi ya ts'ot'øt'e pa xa ncøhma de Ajuā, pe masque bi tho'ᵤ himbi ncøni, ngue'a bi gamfri'ᵤ gue mi ma da yopa nte'ᵤ pa da mε'tsa 'nara te ma'na xá hño.

36 Nu ma'ra bi zeta ya nt'utsate ne ya mfēi, ha nu ma'ra asta bi njot'a fadi ne bri thət'i co ya cadena.

37 Nu ma'ra bi tho dega nc'ahni. Nu ma'ra bi thecuabi madetho yá ndo'yo. 'Ra bri tsapi pa xa 'uehma de yá jamfri. Ha nu ma'ra bi tho co ra huai. Ha nu ma'ra mri maua mri mani mi he ya xifri dega dēti ne dega t'axi ngue'a mi otho te da hye, ne xi mi thogui ra nhyoya, ya ᵤgui, ne ma'ra ya ts'othogui.

38 Masque nú'ú go mri 'ñepabi 'raya t'øt'e ma'na xá hño que gatho nú'ᵤ ja ja ra ximhai, pe nu'ú mi naxni ja ya mbonthi ne ja ya t'øhø, ne mri 'ñagui ja ya ma'ye ne ja ya hñado.

39 Gatho nú'ᵤ to'o bi sufri njabᵤ, hma xá hño de gue'ᵤ ngue'a bi gamfri xá hño Ajuā. Pe nu'ú himbi za bi hyanda gatho nú'a xqui ña'tuabi Ajuā,

40 ngue'a Ajuā xqui beni de guecjᵤ nújᵤ dyá gamfrihᵤ, gue da 'racjᵤ 'nara japi ma'na xá hño que nú'a bi hñani'ᵤ, pa nú'ᵤ ya 'bet'o gamfri da

dø'mi pa njab_u ngu'_u ne ngu_u ga hañh_u mahyεgui gatho nú'a xa ñatcah_u Ajuá, ne ga 'b_uh_u xá hño ja rá thandi'a.

12

Ga huxa ma thandih_u ja ra Zidada Jesu

¹ Hangue nujá dí pah_u gue bi 'm_ui ndunthi nú'_u to'o bi gamfri, y nú'á utcah_u gue xi bi 'ñ_o xá hño ja yá jamfri. Hangue ma ga tsoh_ub_u gatho nú'a hindi hocaguih_u ga ø'tuah_u rá paha Ajuá. Nehe ga 'uegueh_u de ra ts'oqui drí duh_u, pa njab_u hinda zamgah_u. Ga njah_u ngu nú'_u pa ra tah_u dega 'rihi, ga tsεth_u gatho asta ga tsøñh_u hab_u drá maha.

² Ma ga huxa ma thandih_u ja ma Zidadah_u ra Jesucristo nú'a xa 'racj_u ma jamfrih_u, ne go gue'a faxcaguih_u pa ga camfrih_u xi xá hño. Nú'á xi bi sufri ja ra pont'i, pe himbi jamasu gatho nuya nt'atsate de nú'a ra du dega 'betsa bi thogui'a, ngue'a mi padi gue 'mεfa de gatho nú'a xqui thogui mi ma da mε'tsa ndunthi ra johya. Hangue nubyá ya bí hudi ja ra 'ñεi de hab_u bí hudi Ajuá rá Dada.

³ Beñh_u de gatho nú'a bi zeta ra Zidada Jesu, pa hinda zabi'ih_u de nú'a guí thoh_u, nixi da du ri m_uih_u. Nu'á bi zeta gatho ya ts'ot'øt'e bi 'yø'tuabi ya 'yøt'ats'oqui gá ja'i.

⁴ Nu'ah_u, masque grí ntunh_u nzantho co ra ts'oqui, pe ni 'na de gue'ah_u hinxa tho'ah_u.

⁵ ¿Ha gue ya xcá pumfrih_u nú'a ra ts'ofu bi 'ra'ah_u Ajuá nú'ah_u gyá b_utsih_u de gue'a? Ja ra Maça T'ofu enga njaua:

Ma zi t'_ui, ogrí utsabi rá ts'ofu Ajuá,
nixi hinda du ri m_ui nú'b_u ts_u'a'i'a.

6 Ngue'a Ajuá zofu nú'ḡ to'o maḡi'a,
nehe ri castiga nú'ḡ to'o ri jabḡsi nú'bḡ hinda
'yøt'e xá hño'ḡ.

7 Ogrí ḡḡ rá ts'ofu Ajuá. Nu'á ri su'a'ihḡ ngue'a
gyá baḡsihḡ de gue'a. Dí paḡḡ gue gathu ya dada
haḡuabi nú'a ra maña di pe'tsa yá baḡsi, ¿ha ngue
ha?

8 Gathu ya baḡsi t'umba ra ts'ofu 'bḡ hingui øde.
Hangue 'bḡ Ajuá hingui 'ra'ahḡ ra ts'ofu, nu'bú
hingue xi gyá baḡsihḡ de gue'a.

9 Nú'bḡ ndyá notsihḡ, numa dadahḡ mi tsḡcaguihḡ
'bḡ hinduí øteḡḡ, y nujú ndí umfḡ ra t'equ'ei. Nu'bú
¿hanja hingo ma'na ga umfḡ ndunthi ra t'equ'ei
nú'a ma Dadahḡ bí 'bḡ mahets'i, pa njabḡ da nja
ma teḡḡ nzaḡtho?

10 Nú'bḡ ndyá notsithohḡ, numa dadahḡ bi 'racḡ
ra ts'ofu po 'raya zi pathu y ngu nú'a bi ne'ḡ. Pe nu
Ajuá ri 'racḡ ra ts'ofu pa ma hñoḡḡ pa nzaḡtho, pa
njabḡ ga 'bḡḡ xá nt'axi ngu 'bḡ'a.

11 Xi majuḡni, ni 'nara ja'i hindi johya nura ora di
ncastiga. Tu rá mḡi, ha. Pe nu'a tó'o da hñaḡḡ ra
ts'ofu, 'meḡa ma da me'tsa 'nara hoga te ne da 'mḡi
te rá 'ñentho.

*Xá nts'o ma da thogui nú'ḡ to'o hingui ne da 'yøde
rá noya Ajuá*

12 Hangue nú'ahḡ guí tu ri mḡihḡ, dá nuhu ri
mfenihḡ ne 'yøthḡ ra ts'edi pa gui siguihḡ co Ajuá.

13 Ne 'yohḡ xá hño, pa njabḡ nú'ḡ ya cu hingui
'yo xá hño ja rá 'ñu Ajuá, da 'ño xá hño, ne da ze yá
jamfri.

14 'Yøthḡ gathu nú'a da za pa gui 'bḡḡ 'nara
hoga'mḡi con gathu. Nehe nsḡḡ pa strá nt'axi ri

teh_u, ngue'a nú'u hinstrá nt'axi yá te, hinda ma da hyandi Ajuá.

¹⁵ Nsuh_u xá hño pa ni 'na de gue'ah_u hingui 'bɛh_u nú'u ya japi ri 'racj_u Ajuá. Y nsuh_u pa hinda te ya ts'omfeni madetho de gue'ah_u, pa hinda ts'ocua yá mfeni gatho ma'ra, ngu 'nara ts'ondapo xá nju.

¹⁶ Nu'a ma gui 'yøth_u, gui jamasuh_u pa ni 'na de gue'ah_u hingui hñuxh_u co ya 'bɛhñá nú'u hingo xi ri 'bɛhñah_u, nixi ya 'bɛhñá hinda hñuxui ya 'ñøhø nú'u hingo xi yá dame. Nehe jamasuh_u gue ni 'na de gue'ah_u hingui ʉtsah_u gatho nú'a di muui ja rá thandi Ajuá, ngu bi 'yøt'a ra Esaú bi unga rá japi hønse po 'nara hñuni bi t'umbabi, y nura japi'a xqui umbahmá Ajuá ngue'a gue'a mrá mudi t'u de ra Isaac.

¹⁷ Guí pah_u gue ra Esaú nu mi nehma da yopa hñanga ra japi de rá dada, ya himbi za bi t'umbi ma'na'qui. Masque xi bi nzoni ra Esaú, pe ya himbi za bi pata ra cohi pa xa yopa t'umba nura japi'a.

¹⁸ Nujú hindí njah_u ngu nú'u ya me Israel nu mi umbabi Ajuá nura ley. Nu'ú bi zøni asta ra t'øhø Sinaí nú'a tsa to da net'i. Nura t'øhø'a mi zø, ne mi jani ra 'bɛxuui ne ra bñthi.

¹⁹ Nu'ú bi 'yøde nú'a ra trompeta bi nzuni, nehe bi 'yøde rá noya Ajuá mi zofu'u. Nu mi 'yøde'u nura noya'a, bi bñtebi'u ra Moise pa da xipabi Ajuá gue ya hinda sigui da zofu njabu'u.

²⁰ Ngue'a himbi za bi zeta nú'a ra hmanda bi xipabi'u Ajuá ne bi 'ñena: "Asta 'nara mbo'oni, 'bu da net'a nuna t'øhøna, pe'tsi da tho co ya nc'ahni o co ra lansa."

²¹ Xi mi unga ra ntsu nú'a mri hnequini, asta ra

Moise bi 'ñena nehe: “Asta ri 'raca ra huat'i co ra ntsu.”

22 Pe nujá nu de dá camfrih_u Ajuá ya stá jonih_u ja nú'a ra t'øhø rá thuhu Sion hab_u bí ja rá hnini Ajuá nú'a te, y nú'á go gue'a ra Jerusale nú'a bí ja mahets'i hab_u bí 'b_u ya 'motho dega εηξε.

23 Nú'ú xa munts'i pa brí nsunda Ajuá. Ne stá muntsh_uni con gatho ma'ra ya batsi de Ajuá nú'u ya xa t'opa yá thuhu nuni mahets'i mahyεgui con guecj_u, y stá hañh_u yá japi Ajuá ngu t'umba nuya mudi t'u. Ne stá tsøh_u ja rá thandi Ajuá nú'a to'o ra Nzaya de gatho. Stá tsøhøh_u hab_u bí 'b_ui nú'u bi hñoja'i, nú'u ya xa zits'i Ajuá pa da 'm_ui xá hño ja rá thandi'a pa nzantho.

24 Ne stá jonih_u ja ra Zidada Jesu nú'a to'o po rá du bi nja ra 'ra'yo cohi, y stá mpøhøh_u po rá ji bi mfani nú'a utcaguih_u nú'a ma'na xá hño que rá ji nú'a ra mbo'oni bi hyo ra Abé dega hña'ti.

25 Por gue'a jamasuh_u gui 'yøteh_u Ajuá nú'a zo'a'ih_u. Nú'u to'o himbi 'yøte rá noya Ajuá nú'a bi m_unga ra Moise nuua ja ra ximhai, nu'ú himbi mpont'ui rá cue Ajuá. Xigaguih_u, 'b_u hinga øteh_u nú'a bá ehe de mahets'i pa e bi zocaguih_u, ma'na hinga mponth_u rá cue Ajuá.

26 Ajuá co rá noya bi japi bi mbi ra hai nú'a ra pa bi unga ra ley. Pe nubya ena njaua: “Ma ga japi da mbi ra hai ma'na'quitho, nehe mahets'i ma ga japi da mbi.”

27 Nu mi 'ñena “ma'na'quitho”, xicj_u gue ma da 'mεdi gatho nuya t'øt'e xa hyoqui ne ri mpadi, pa go da gohi nú'u ya t'øt'e hingui tsa da mpadi.

28 Hangue ma ga umf_u njamadi Ajuá gue nurá hnini'a hab_u ma ga maha hingui tsa da mpadi. Ma

ga pεph_u Aju_a co ndunthi ra t'equ'ei ne co ndunthi ra ntsu ngu nú'a ne'a.

²⁹ Ngue'a Aju_a ma da huata gatho ya ts'oqui, nja ngu 'nara tsibi ri huata gatho nú'a ja.

13

Hanja da za ga øth_u nú'a ne Aju_a

¹ Siguih_u gui mpε'tsua hm_{ate}h_u 'na ngu ma'na.

² Ne oxqui pumfrih_u gui umf_u ntsaya nú'u tsøñ'ah_u ja ri nguh_u, ngue'a bi njab_u 'ra bi umba ntsaya 'raya εnxε masque himi pađi'u ua myá εnxε.

³ Ne oxqui pumfrih_u ya 'yofadi, 'yøth_u ra uenda gue go guí oh_u fadi. Nehe oxqui pumfrih_u nú'u thogui ya nt'atsate, ngue'a ne'ah_u guí 'yoth_uua ja ra ximhai.

⁴ Gatho'ih_u cumpli_u nura cohi gá pε'tsh_u nu ngá nthatih_u. Xi da nsuh_u pa hingui ts'oca ri nthatih_u, ngue'a Aju_a ma da hñ_a'mba nguenda nú'u ya zinga medinth_{ati} ne nú'u ya 'ñe'beñ_a.

⁵ Odi oda ri mfenih_u ra boja. Dá hñu ri ma_{ih}u co nú'a ya guí pε'tsh_u. Ngue'a Aju_a ena: "Hinhya'm_u ga tsoc'athoh_u, nixi ga hec'athoh_u."

⁶ Hangue co ma jamfrih_u da za ga eñh_u:
Aju_a go gue'a faxcagui;

hangue hinga tsu ni 'nara ja'i de nú'a beni te da 'yøtcagui.

⁷ Oxqui pumfrih_u nú'u ri ma'yoh_u bi zo'ah_u de rá noya Aju_a. Pañ_u xá hño de yá te'u ne de yá hoga 'beñi. Tenh_u nú'a ra jamfri xa mε'tsu.

⁸ Ra Zidada Jesucristo go guet'a de mande, de nubya, ne pa nzantho.

9 Hangué oxqui hophu to da zix'a'ihu pa gui tenhu ma'ra ya nt'utuate nú'u 'na'ño. Ma'na xá hño ga hoñhu rá mfats'i Ajuá que ga tenhu ya nzai dega hñuni nú'u t'øt'e pa Ajuá, ngue'a nuya hñuni'u hingui faxa nú'u to'o ri deni'u pa da za da 'mai xá hño co Ajuá.

10 Ya macja de ya xodyo nú'u pɛpabi Ajuá ja yá nija'u, ho ya mbo'oni pa umbabi Ajuá dega hña'ti, nepu nura ngø go tsi'u. Pe nura hña'ti bi t'øt'e por guecju, 'na'ño. Y nuya macja'u, pa gue'u hinte ri muui nú'a ra hña'ti bi t'øt'e por guecju 'bu sigui'u ho ya mbo'oni dega hña'ti.

11 Nuyá ji nuya mbo'oni tho, haça ya nda gá macja pa mbo ra Maça Luga Xá Nsunda pa da hñaca ya ts'oqui. Y nuyá ngø nuya mbo'oni'u ts'at'a møte ra hnini.

12 Hangué nehe ra Zidada Jesu bi du møte ra hnini pa bi xagaguihu co rá maça ji'a.

13 Hangué ma ga tenhu ra Zidada Jesu, ne ga tsohu gatho ma ndaxjua jamfrihu, ga øthu ra uenda gue necju ya stá pøñhu de ra hnini pa ga sufrihu ra nt'utsate mahyɛgui co ra Zidada Jesu.

14 Ngue'a nujú hindí pɛ'tshu 'nara hnini de guecua ja ra ximhai habu ga 'buhu pa nzantho. Nujú dí hoñhu 'nara hnini nú'a ma da hnequi 'mefa.

15 Hangué po rá thuhu ma zi Hmuhu ra Jesu-cristo ma ga xøcambenihu Ajuá nzantho. Nuna søcambenina guehna ngu 'nara hña'ti pa Ajuá nú'a rí 'ñepi ga umfu co ma neh.

16 Nehe oxqui pumfrihu gui 'yø'tuahu ra hño ma'ra, ne gui faxhu nú'u to'o hinte pɛ'tsi. Nu'bu gui 'yøthu njabu, gue'a ngu 'nara hña'ti guí umfu Ajuá, y nú'a gue'a ri ho'a.

17 'Yøte ri ma'yoh_u. 'Yøth_u nú'a da xi'a'ih_u'_u,
ngue'a go gue'_u ri su'a'ih_u ne go gue'_u p'e'tsi ma da
dapa nguenda Ajuá. 'Yøteh_u'_u pa da za da mpefi co
ra johya, hingue co ra dumái. Nu'b_u co ra dumái ri
mpefi'_u, nu'bú hinte ma gui hañh_u.

18 'Yaph_u Ajuá por guecje. Nuje dí camfrihe gue
dí 'b_uhe xá hño, ne dí nehe gue nzantho ga 'yohe
xá hño de gatho nú'a dí øthe.

19 Y nehe xi dí bante'ih_u gui 'yaph_u Ajuá pa 'nihi
ga pengui ga tsøñ'ah_u.

*Rá ngats'i ra carta hab_u 'benpabi ra nzengua ya
gamfri ne t'apa Ajuá por gue'_u*

20 Ajuá nú'a unga ra hoga'm_u bi japi bi yopa nte
de ja ya du ma zi Hmuh_u ra Jesucristo, nú'a go
gue'a ma danga Ma'yoh_u, y po rá ji'a bi nja nú'a
ra cohi pa nzantho.

21 Ajuá da 'ra'ah_u ra ts'edi pa gui 'b_uh_u xá hño
pa da za gui 'yø'tuah_u rá paha'a, ne pa njab_u co
rá mfats'i ma Zidadah_u ra Jesucristo gui 'b_uh_u ngu
nú'a ne'a. ¡Drá nsunda ra Zidada Jesucristo pa
nzantho! Njab_u gue'a.

22 Dí bante'ih_u zi cuh_u, gue osti tsabi'ih_u gui
'yødeh_u xá hño nuna ra ts'ofó dí 'ra'ah_u, gue'a
himbi za dá xi'ah_u gatho nú'a ndí ne ga xi'ah_u.

23 Ne dí ne ga xi'ah_u gue ma zi cuh_u ra Timu ya
bi bøni de ja ra fadi. 'B_u 'nihi da zøhø de guecua'a
ga m'e'beb_u pa ma ga c'a'ts'a'ihe.

24 Fat'ajuah_u gatho nú'u to'o su'a'ih_u, ne gatho
nú'u ma cuh_u de ra jamfri. Ne ri fat'ajuá'ih_u ya cu
me Italia.

25 Ajuá da max'a'ih_u guí gathoh_u. Njab_u gue'a.

Ra 'Ra'yo Testamento
New Testament in Otomi, Mezquital (MX:ote:Otomi,
Mezquital)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Mezquital

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomi, Mezquital

ote

Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Mezquital

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

c6437f19-566b-5232-8b2a-5c88e5a5622b